

Navn	Helleberget
Andre navn	Tornes
Fylke	Rogaland
Kommune	Haugesund
B.g.kart 1:50000	1113 I Haugesund (foreløpig)
B.g.kart 1:250000	Haugesund

Oversiktsbilde

(Klikk på bilder for forstørrelse)

Del av steinbruddet sett mot øst (PS 1998)

Steintype	Kleberstein
UTM	875.5-949.5
Befaring	5.7.1998
Geol. undersøkelse	Ukjent (lite trolig)
Ark. undersøkelse	Ja (se arkivmateriale under)

Lokalisering

Ved Tornes, rett sør for Tornesvatnet i Haugesund. Bruddet ligger rett over vegen ved NØ-hjørnet av et stort drivhus i enden av Tornesvegen, i dalforsenkning hvor sjøen tidligere har dannet en vik.

Fortsetter...

Grovhugget blokk funnet ved bruddet (PS 1998)

(Bilde mangler)

Topografisk beskrivelse

Under markert, vestvendt berghammer. Hammeren fortsetter som en ås østover. Drivhus og jorde mot sør. Under berghammeren er en stor røys med stor stein som kommer fra sprengning av plass for garasje rett over vegen ved drivhuset. Bruddet befinner seg delvis i sterk grønn bergart (myk grønnskifer) i selve berghammeren, men hovedbruddet er skjult/ødelagt av steinrøysa.

Type brudd	Bygningstein og skulptur	Hovedbruksperiode	Ukjent
Synlige uttaksspor/ historie	<p>Få synlige uttaksspor i berghammeren. Sporene begrenser seg stort sett til huggemerker i en forholdsvis stor oval senkning i den loddrette hammeren. I følge grunneieren er det mange spor under steinrøysa. Man kunne tidligere se et "trappetrinnsbrudd" her. Dette er ødelagt fordi grunneieren på slutten av 1980-tallet fikk tillatelse av AMS til å anlegge vanninntak her. Beskrivelsen av et trappetrinnsbrudd leder tanken hen på uttak av bygningsstein. Dette indikeres også av vårt funn av en halvferdig, men kassert kvaderstein i steinrøysa. Denne er sterkt grønn og har tydelige huggemerker. Det er mange andre grønne stein i steinrøysa. Det vites ikke om trappetrinnsbruddet inneholdt "normal" kleberstein eller grønn stein.</p>		
Tipper	<p>Ingen observert i dag (med unntak av steinrøysa over det ødelagte bruddet).</p>		
Brukseksempler	<p>Ukjent (jeg har imidlertid observert en temmelig tilsvarende sterkt grønn steintype på Utstein kloster - spesielt vestportalen).</p>		

Lokal geologi	I følge berggrunnskartet består området omkring av udifferensiert grønnskifer tilhørende Hardangerfjord-dekkekomplekset. Den myke grønnskiferen i berghammeren ser ut til å ligge inne i et foldekne. Det dreier seg om en temmelig grov, myk grønnskifer som til forveksling ligner Øye grønnskifer/klorittskifer (Trondheim). Grønnskiferen er sterkt foliert og har mye tremolitt. Det utsprengt området ved garasjen ser ut til å bestå av mye hardere grønnskifer med karbonatårer langs skifrihetsplan. Langs sørsiden av åsen er strøket omtrent N-S og fallet svakt mot Ø. Hovedbruddets geologi kan ikke bestemmes.
Geologisk forekomsttype	Synlig myk grønnskifer: Omvandlet basalt eller tektonisk dannet.
Utseende	Synlig myk grønnskifer: Skifrig eller foliert, delvis foldet grønn stein.
Spesielle kjennetegn	Synlig myk grønnskifer: Den sterkt grønne fargen.
Prøver	1 stoff fra vrakmateriale i steinrøysa, myk grønnskifer; 2 bittesmå prøver fra innunder overheng i berghammer, samme type som over; 1 stoff fra utsprengt område, hard grønnskifer. Hos NDR

Petrografiske analyser

-

Andre analyser

-

Forvitring

Innunder overhenget i berghammeren, beskyttet mot nedbør: delaminering, pulverisering, kanskje pga. saltforvitring. Eksponert: Noe oppflisning/delaminering, ellers rimelig bestandig.

Muligheter for nytt uttak

Uhyre begrensede

Litteratur

-

Arkivmateriale

AMIS I reg.nr. 7340D4 R13 (Arkeologisk Museum Stavanger). I følge grunneier også en undersøkelse av AMS på slutten av 1980-tallet, med omfattende

Fotos

I spesialarkiv ved NDR, også AMS

Annet

Nok et ødelagt gammelt steinbrudd i Haugesund! Ville vært interessant å finne ut om det ødelagte bruddet virkelig er grønnskifer